

La mediació ha esdevingut una de les claus per afavorir la integració dels nousvinguts.

L'arribada contínua de treballadors estrangers en els darrers anys ha situat la immigració com un dels punts més importants del debat institucional i social de tota la conca mediterrània. A diferència de la immigració rebuda durant els anys seixanta, actualment Catalunya acull població nouvinguda de més de cent setanta països, dels quals una quinzena encapçalen la llista de procedències majoritàries. Aquest tipus d'immigració, anomenada "immigració transcontinental", ha estat fins ara poc conegut i comporta una heterogeneïtat cultural molt diversa a la qual, sovint i en molts àmbits, no estem acostumats. En aquests casos, en què simplement no hi ha comunicació entre dues persones de diferents cultures, situació que a vegades pot derivar en conflicte, apareix la figura del mediador intercultural. La seva tasca consisteix a posar en comú dos codis culturals diferents, és a dir, fer que, partint de dues realitats diferents, les dues parts acabin entenent-se. La mediació no és l'única via per resoldre aquest ti-

Mediar amb la diversitat

El mediador intercultural és considerat en molts països europeus una eina fonamental per facilitar la integració dels immigrants. Fins ara a Catalunya aquesta figura s'havia cenyit molt sovint a una tasca de traducció. Ara, però, es vol impulsar aquesta figura i convertir-la en un veritable professional de la diversitat.

pus de conflictes, però sí una de les que, actualment, més s'ha estès. La Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya és conscient de la necessitat de promoure aquesta figura en els diferents àmbits socials i institucionals com a pas per facilitar la integració d'una nova població que va en augment.

La necessitat de definir-se. El Pla de Ciutadania i Immigració 2005-08, dotat amb 69 milions d'euros, apunta maneres en matèria de formació dels professionals. L'administració pública preveu aquest pas com un punt bàsic per garantir als immigrants l'accés als serveis públics en igualtat de condicions. Però també reconeix que aquests

“França ha fallat a l’hora de fer veure a tots els ciutadans el projecte comú”

Adela Ros (Barcelona, 1966) és la secretària per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya.

—En matèria d’immigració, les polítiques a llarg termini d’alguns països europeus s’estan reformulant. A Catalunya, ni tan sols en tenim. S’han fet bé les coses?

—L’arribada de la immigració ha estat molt forta en els darrers cinc anys, sobretot a Catalunya. Els ritmes s’han accelerat i hem passat de ser un país emissor a convertir-nos en una de les destinacions principals dels fluxos migratoris. En el seu moment no es va fer l’aposta de mirar a llarg termini, i no ho critico pas, perquè penso que era una reacció normal. Però ara ja hem passat aquesta fase. En immigració, a Catalunya és el moment de treballar el curt termini, això sí, sense desviar la mirada del llarg termini.

—El trencament del model francès es pot prendre com un nou punt de partida?

—Tots els països de referència en l’arribada de població immigrant replantegen actualment els seus models. El darrer, el cas francès, però també Holanda i Anglaterra, per exemple. A Europa tenim molts interrogants oberts, perquè no hem aconseguit fer un projecte comú de societat. Aquest és l’error que ara s’ha d’assumir.

—En què s’ha equivocat França?

—França ha fallat bàsicament en la creació d’un projecte comú a l’hora de fer veure als seus ciutadans nous i als seus fills i filles que formen part d’aquest projecte. Molts joves nascuts a França se’n troben exclosos. Es tracta doncs, d’un problema d’identitat més que d’immigració. Però França compta amb una política social i un estat del benestar envejables capaços de reconduir la situació.

—Cap a quin model d’integració ha d’avançar Catalunya?

—Catalunya és un país de forta tradició integradora. Tant, el model que hem de cercar és un model que inclogui tothom, les persones que han arribat i els seus fills, catalans i catalanes tots. I ells han de sentir que la nostra societat s’obre per incloure’ls per no cometre l’error de deixar-ningú fora del sistema ni fora d’un projecte de país comú. Evidentment, això significa trobar el respecte a la diferència. Però a Catalunya ja hem passat per situacions similars i hem sabut sortir-nos-en. No hem de perdre l’oportunitat

que tenim ara de fer-

—Per tant, som temps d’evitar que aquests errors es produeixin d’aquí uns anys?

—A Catalunya hi som a temps, però hem de estar atents. Per exemple, amb la situació jurídica amb què es troben molts dels joves immigrants que arriben al nostre país en reagrupaments familiars. Quan són majors d’edat veuen obligats a tenir un permís de residència

i no poden treballar. Per a ells són uns anys crítics. Hem d’aconseguir tranquil·litzar la seva situació perquè puguin gaudir d’una vida professional plena.

—El principal focus d’atenció per a aquesta integració són els joves?

—Els joves encara són una franja petita de tota la immigració que arriba a Catalunya, tot i que la nostra immigració, en el seu conjunt, no supera els trenta-un anys d’edat. Per tant, un col·lectiu en franja d’edat activa ens obliga a continuar treballant en millores del sistema d’educació professional al mateix temps que els empresaris interioritzen les seves responsabilitats. Perquè, de fet, aquests nous immigrants contribueixen al nostre mercat de treball i donen impuls al país.

professionals treballen sovint sense el suport necessari i en una situació precària, començant per la seva coordinació dins del marc institucional. Per aquest motiu, actualment l’administració i els experts de la mediació treballen en unes sessions que han de servir per posar en comú les seves expectatives en aquest

camp, començant per establir els trets característics d’aquesta figura professional, és a dir, definir-ne el perfil, les competències i la formació. Adela Ros, secretària per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya, opina que “hem abusat del concepte de mediació intercultural i ara necessitem reconstruir un

model de professional de la diversitat. Aquest plantejament no exclou l’administració, entoni el *mea culpa* secretària admet que l’externalitat dels serveis de mediació intercultural els ha fet sentir “funcionaris de servei” i considera primordial que aquest treball de professionals de la diversitat

tegrin com a plantilla interna. "L'entrada de la gent vinguda d'altres països a la funció pública" ha de ser, segons Ros, la darrera baula d'aquesta llarga cadena.

La mediació, a la pràctica. Vista la situació des de l'altra banda, els professionals de la mediació intercultural critiquen que la seva tasca s'ha entès sovint com un simple procés de traducció dins d'un conflicte. Elizabeth Uribe, d'AEP Desenvolupament Comunitari, treballa com a coordinadora en formació intercultural. Per a ella, la trava principal és "l'associació directa de mediació cultural amb conflicte". El seu col·lega Adil Qureshi afegeix que "parlem no solament d'una interpretació lingüística, sinó també d'una interpretació cultural". L'Adil forma futurs professionals al taller ocupacional de l'Hospital de la Vall d'Hebron de Barcelona. Els àmbits social i sanitari han estat els primers a acollir-se a aquesta nova metodologia per a l'entesa entre diferents cultures, ja que contínuament s'hi generen "malentesos" que s'acaben convertint en situacions rocambolesques i que desperten una doble desconfiança: la incomprensió de l'immigrant i els recels pel professional que l'atén. Els exemples poden resultar més aclaridors. Un cop ha donat a llum, una dona d'origen àrab rebutja agafar el nadó en braços i, en conseqüència, el personal sanitari es planteja un possible rebuig de la mare. El mediador intervé i explica que, en certes cultures i en certs casos, es considera que la dona s'ha de recuperar del part i que altres familiars poden cuidar del nadó. Com a formador, l'Adil intenta que la mediació sigui "un punt d'unió entre els diferents codis culturals que parlem" i evitar que aquests casos acabin generant un conflicte. L'Elizabeth resum que, en mediació, "no es tracta de donar la raó a una de les dues parts, sinó que cal trobar els punts en comú entre les dues lògiques". Alhora conclou que "Catalunya intenta treballar en el camp de la prevenció" i demana que les administracions públiques prenguin nota dels errors comesos en el cas francès, "una referència integradora que ha acabat fallant".

Laura de Andrés

Vista cansada

Ferran Saez

Evo i Hugo

A les universitats catalanes hi ha, des de fa uns anys, força estudiants sud-americans. La immensa majoria estan matriculats en doctorats, postgraus o màsters. Són llicenciats de la més diversa procedència i perfil acadèmic. Per raons professionals, parlo sovint amb ells i, a partir d'un cert grau de confiança, no puc evitar de fer una pregunta que de vegades provoca una certa incomoditat i d'altres una extrema loquacitat: què els passa, als vostres països, a les vostres societats? He rebut respostes de tota mena. De fet, no recordo haver escoltat mai dues opinions coincidents. Alguns fan arribar el nucli del problema a l'època colonial, i d'altres, en canvi, el centren en els darrers efectes de la mundialització de l'economia, sobretot a la dècada del 1990. Uns em parlen de corrupció endèmica, altres de la qüestió indígena (amb versions antagoniques), i uns altres de la tradició colpista dels seus exèrcits. Segons alguns, el problema és provocat per determinades ingerències externes, sobretot dels Estats Units, mentre que segons uns altres la crisi és deguda a factors estrictament interns. Com poden observar, treure'n l'entrellat és gairebé impossible.

El president veneçolà Hugo Chávez, amb el seu homòleg bolívia Evo Morales

Fa poc, però, vaig tenir finalment una conversa il·luminadora amb un veneçolà a qui conec per raons extraacadèmiques. Em va donar dues claus interessants. La primera és que els europeus estem encaparrats a explicar Llatinoamèrica com si fos un fenomen unitari, homogeni. "Posar en un mateix sac Xile i Bolívia —em deia— és com voler donar una explicació comuna sobre la situació socioeconòmica de Luxemburg i la d'Albània". *Touché!* I una altra: "Evo Morales no representa exactament l'indigenisme, ni l'esquerra, ni l'antiimperialisme, sinó una actitud difusa que a Europa identificaríeu amb els moviments antisistema." Amb matisos, es pot dir el mateix d'Hugo Chávez. I què fa un líder antisistema quan arriba a controlar un sistema que, en realitat, no té cap intenció de desmantellar? Resposta: "Populisme; quina altra cosa podria fer?"

Em semblen dues explicacions plausibles, però alhora insatisfactòries. Em falta una peça clau: per què països com Veneçuela o Bolívia segueixen una direcció diametralment oposada a la de l'únic país de la zona que gaudeix d'un nivell de vida semblant a l'europeu, és a dir, Xile? Per què aposten per aventures que recorden més la dècada del 1970 que no pas el món del segle XXI? Resposta inesperada: "A Palo Alto (Califòrnia) ara estan a l'any 2010, mentre que a l'altiplà de Bolívia encara no han arribat als anys vuitanta del segle passat. Si sincronitzes els calendaris, no entendràs res." De nou, *touché*.